No 4. 1840

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WEETENSCHAPPELIJK

NIEUWS- BLAD.

Donderdag 9 Januarij.

Het BREDASCHE COURANT *verschijnt van* 1 *Januarij af op* [illegible] *der meest. Provinciale Bladen*, *driemalen 's weeks*, [illegible] *Dingsdags, Donderdags en Zondags. De Prijs van Abonnement is per drie maanden, franco per post door het Rijk f* 3,60, *en f* 3,25 *binnen de Stad Breda.*

De Staatsraad, Gouverneur der Provincie *Noord-Braband*, gezien de missive van den Heer Agent van het Domein te 's Bosch de dato 2 dezer n°. 39/1,2,3,

Brengt dien ten gevolge ter kennisse van de belanghebbenden, dat, aangezien eene der deuren van de Bovensluis n°. 2 der Zuid Willemsvaard onder *Middelrode*, dringende herstellingen behoeft, de schutting door gemelde sluis geen plaats zal kunnen hebben van af Maandag den 13. tot en met Vrijdag den 31. der loopende maand Januarij.

's Hertogenbosch, den 7 Januarij 1840.

De Staatsraad, Gouverneur voornoemd,

Bon. VAN DEN BOGAERDE.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 5den Januarij.

De koning heeft uit zijne eigene fondsen eene som van 12,000 fr. aan het kapittel der hoofdstad gezonden, tot goedmaking der begrafeniskosten van den overleden aartsbisschop van Parijs. Heden is het lijk des aartsbisschops in eene der kapellen van de kerk Notre Dame, daartoe prachtig ingerigt, ten toon gesteld. Donderdag aanstaande zal de begrafenisplegtigheid plaats hebben.

— Het *Journal des Débats* behelst heden een artikel over de thans gevoerd wordende onderhandelingen voor de sluiting van een handelstraktaat tusschen Frankrijk en de Nederlanden: het belooft zich daarvan de beste vruchten voor de wederzijdsche vaart tusschen de beide landen, op den voet als deze tusschen Nederland en Engeland en de Vereenigde Staten, krachtens de jongste traktaten, bestaat; het hoopt dat Frankrijk door dit traktaat, ook voordeeliger bepalingen zal verwerven voor den uitvoer der fransche artikelen van weelde, het zout, en vooral de wijnen; dat dit laatste artikel langs den Rhijn en de Maas, op dezelfde voorwaarden als de duitsche wijnen, in Nederland zou kunnen worden binnen gevoerd; van de gemakkelijke toelating der suiker uit de fransche kolonien met fransche schepen uitgevoerd, voorspelt het zich minder grooter voordeelen, dan men op de eerste gedachten zeggen zou, daar Nederland de suiker vooral uit zijne eigene kolonien trekt.

— 's Konings adjudant, de maarschalk de camp *d'Houdetot*, is den 30sten december te Toulon gekomen, om zich met Afrika in te schepen, waar hij het bevel over eene brigade moet voeren.

— Bij een besluit van het koninklijk hof van Parijs van den 8den januarij, is de vermaarde *Paganini* tot 50,000 fr. schadevergoeding aan de societeit *Casino* veroordeeld, uit hoofde bij in zijne aangegane verbindtenissen jegens die societeit te kort is geschoten.

— De baron *Yvan* chirurgijn van *Napoleon* en gewezen chirurgijn en chef van de Invaliden, is eergisteren te Parijs overleden.

— De *Moniteur Parisien* vermeldt, dat de geruchten, die geloopen hebben van het vergaan der *Veloce*, aan welks boord de nieuwe fransche gezant in Perzie, *de Sercey*, zich bevond, in de Zwarte zee, ongegrond zijn gewest. De heer *De Sercey*, was na eene onstuimige vaart, waarbij *de Veloce* aanmerkelijke schade bekomen had, den 8sten december behouden te Trebisonde aangekomen, en zou onmiddelijk de reis naar Perzie voortzetten.

De tijdingen die men te gelijk met het bovengemeld berigt uit Konstantinopel ontvangen heeft, gaan tot den 17. December. Dezelve houden geen staatkundig nieuws. De Turksche regering houdt zich met groote ijver bezig, om het nieuw stelsel van besturen, naar den Hatti-scherif van Gulhané te regelen, bijzonder wat betreft de krijgsdienst en de heffing der belastingen. Eene bijzondere commissie, uit dertien leden bestaande, het toezigt van *Rechid*-pacha staande, vergadert tweemaal 's weeks om over de middelen te beraadslagen voor de uitvoering van het gouvernementeel. Voor den [illegible] wijze voor de minderjarigen een ontwerp opgemaakt, hetwelk de sultan als wet bekrachtigd had.

— De tijdingen uit Madrid tot den 28sten December gaande, houden weinig bijzonders. De van regeringswege ingestelde commissie, om het douane-tarief te herzien, had haren arbeid voor een deel voltooid, hetwelk in een vrijgeviger geest was dan de thans bestaande bepalingen. Onder anderen had zij den invoer der ruwe katoenenstoffen toegelaten.

— Van het krijgstooneel vernemt men niets naders.

— Over Engeland heeft men tijdingen uit Montevideo tot den 31. October, houdende dat de Franschen tot 1,100 toe hadden ontscheept, en dat de president van Buenos-Ayres besloten was een slag te leveren.

— Heden uithoofde van den Zondag geen fondsnotering.

Van den 6den January. Naar hetgeen in den boezem van de commissie voor het adres vastgesteld is, zal hetzelve zich in de meeste punten gunstig omtrent het bestuur uitlaten. De zinsnede betrekkelijk Spanje, zal de gebeurtenissen die aldaar plaats gehad hebben, voor een goed deel aan de Fransche staatskunde toeschrijven; omtrent Afrika zal men, behalve de begeerte om *Abd-el-kader* te straffen, echter ook den wensch uitdrukken, dat de kosten dier bezetting zoo veel mogelijk mogten bezuinigd worden. In de zinsnede omtrent het Oosten, zal men zich minder bepaald, dan in de troonrede, over de noodzakelijkheid van de onschendbaarheid des Turkschen rijks uitlaten; er zal eene afzonderlijke zinsnede over de rente-reductie in het adres komen; bij de commissie was spraak om zich in het adres tegen het vertrek van den hertog *van Orleans* naar Afrika te verzetten, doch men heeft daarvan afgezien. Morgen zal de discussie over het adres in de kamer beginnen.

— De voornaamste zinsneden van het adres der pairs komen op het volgende neer: « Sire! de vrede van het Oosten is noodzakelijk voor de rust en den handel der wereld. In dit groot belang is de gelukkige uitwerking van de bestaande eendragt tusschen Frankrijk en Groot-Brittanie vóór het gemeene welzijn der beide landen onlangs gebleken, door het staken der vijandelijkheden, die de veiligheid van het Ottomaansche rijk onmiddelijk konde bedreigen. Eene verlichte en voorzienende staatkunde raadt ons aan, te waken voor het behoud en de onafhankelijkheid van dat rijk, en onze wensch is, dat het oogenblik bespoedigd worde, waarop de eendragt der groote mogendheden hetzelve den binnenlandschen vrede wedergeven. Wij hopen, dat de schikkingen die tot dezelfs verzekering zullen gesloten worden, door eene juiste waardering van de belangen van Frankrijk, die voor middelen van duurzaamheid zullen verkrijgen, zonder welke het doel niet zou bereikt worden dat Europa zich voorstelt.

Omtrent Spanje hopen de pairs dat de gebeurtenissen in het noorden van dat rijk het teeken eener aanstaande algemeene bevrediging zullen zijn; zij verheugen zich, dat het gouvernement tot die uitkomst medegewerkt heeft.

Ten aanzien van Afrika seggen de pairs: « Wij betreuren de vijandelijkheden die in Afrika, in weerwil der traktaten en van alle regten, uitgebarsten zijn. De kamer der pairs zal zich vereenigen zich met de maatregelen te vereenigen, die strekken zullen om aldaar Uwer Ma. gouvernement de middelen te verzekeren voor een spoedig einde onzer wapenen en om eene afdoende bescherming aan landbouw gebleven stammen te verleenen, ten einde aan al de bewoners van een land dat onder de fransche heerschappij moet blijven. »

— De spaarkas van Parijs heeft gedurende 1839 voor 32,[illegible]914 fr. ontvangen en 26,138,151 fr. gerembourseerd. Op 1 Januarij was hare gedeponeerd voor een bedrag van bijna 70 millioenen fr.

— De gouverneur van Martinique, schout-bij-nacht [illegible] heeft den 16. Nov. de zitting van den kolonialen raad met eene [illegible] geopend.

— Uit Spanje verneemt men heden, dat de constitutionele generaal *Aspiroz* den 25. Dec. het kleine fort Chulilla veroverd heeft, na de luitenants van *Cabrera*, die ter ontzetting opgetrokken waren afgeslagen te hebben.

— Ter beurze van heden waren genoteerd: 5 pCt. 111,65; 3pCt. 80,60; Nap. r. 102,65; Sp. Ardoin 2½; Passive 6; Rom. L. 102.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT den 5den Januarij.

Men schrijft uit St.-Petersburg dat ongeveer zestig duizend kameelen, met bagage en ammunitie beladen, de expeditie naar China zullen vergezellen, die haren togt door de uitgestrekte streken achter Orenburg nemen moet. De expeditie had reeds vier dagmarschen afgelegd.

— Z. M. de keizer van Rusland heeft bij een rescript, aan den vorststedehouder van Warschau zijne tevredenheid betuigd over de onder zijne leiding aangelegde vestingwerken aan de vestingen Nowo-Georgiewsk, Brzesc-Litewski en Iwanogrod.

— Den 23sten laastleden is door den Paus een geheim consistorie gehouden, in hetwelk de bisschop van Arras, monsignore *de la Tour d' Auvergne Lauraguais*, tot kardinaal is verheven, terwijl ook verscheiden nieuwe aartsbisschoppen en bisschoppen benoemd zijn.

— De Aartshertog onderkoning van Italie is van Venetie naar Padua vertrokken, om de overstroomingen van den Po in die streken in oogenschouw te nemen, en bijstand te verleenen.

— De Augsburger *Allgemeine Zeitung* behelst de volgende mededeeling uit Londen, gedagteekend van 24 December jl.:

» Ik ben in staat gesteld u de belangrijke tijding mede te deelen, dat tusschen de hoven van Engeland, Rusland, Oostenrijk en Pruissen, eene overeenkomst gesloten is, welke tot alle hoofd- en bijkomende punten van de Oostersche aangelegenheden, in derzelver grootste uitgestrektheid betrekking heeft. Het is de definitive oplossing van een vraagpunt, waarbij niet enkel het Oosten, maar ook geheel Europa in hooge mate betrokken is, en hetwelk uit hoofde van de menigvuldige uiteenloopende en tegenstrijdige belangen der groote mogendheden, onoverkomelijke moeijelijkheden scheen op te leveren. Niets is in Londen bij deze gelegenheid voorbijgezien, noch het Europesche noch het Turksch-Egyptische belang. Met opzigt tot de sluiting der Dardanellen, en de wijze, waarop men in geval van nood gemeenschappelijk aan de Porte den noodigen bijstand in de Europeesch-Aziatische wateren zou verleenen, heeft men aan de edelmoedige toegeeflijkheid van het Russische kabinet regt laten wedervaren, en de op dit punt gemaakte concessien onveranderd aangenomen. Men kan in waarheid dit maal aan Rusland de getuigenis geven, dat het een schitterend bewijs van zijne vredelievende denkwijze heeft weten te geven, gelijk mede van de edele gevoelens, die hetzelve ten aanzien van de Porte bezielen.

» Wat betreft de afpaling der Egyptische bezittingen, zullen volgens de gesloten overeenkomst, Adana, de bogpassen van den Taurus met deszelfs zuidelijke afhelling, het grootste gedeelte van Syrie (namelijk tot aan de linie van Genezareth), de vesting Acre en eindelijk de heilige steden onder de heerschappij der Porte terugkeeren. Eindelijk werd ook het punt in Syrie bepaald, van waar uit, ingeval van werkelijken tegenstand van *Mehemed Ali*, de bepalingen dier overeenkomsten uitvoer gelegd moeten worden.

De briefschrijver twijfelt verder niet of de porte zou tot de bovenstaande schikkingen toetreden; hij betwijfelt echter dat *Mehemed Ali* zich aan deze bepalingen gewillig zou onderwerpen, schoon zijn tegenstand ten laatste toch niet veel zou afdoen. Wat Frankrijk betreft, de briefschrijver vermeent, dat het zoo laten geschieden wat het niet veranderen kan.

Van de turksche grenzen wordt van den 19den December geschreven, dat luidens de jongste berigten uit Konstantinopel de legatien van Nederland, Zweden en Denemarken van hare hoven in last gekregen hadden, om met de Porte handelsverdragen te sluiten, op den voet van het verdrag van 16 Augustus 1838.

BELGIE.

BRUSSEL, den 7den Januarij.

Men zegt dat de *Moniteur* binnen een paar dagen de benoeming van den nieuwen minister van buitenlandsche zaken zal bevatten, en dat een gevolg is hetgeen de Luiksche *Politique* over een punt daaromtrent gezegd heeft van de weigering des heeren *van de Weijer*, om die betrekking te aanvaarden. Intusschen is de heer *van de Weijer* den 5den weder naar zijn gezantschap te Londen teruggekeerd.

— De minister van oorlog is dezer dagen voor bijzondere zaken naar Frankrijk vertrokken. Gedurende zijn afwezen is de secretaris generaal, van het departement *Nigaise* met de handteekening belast.

— De *Belge* verzekert dat de koning op het laatst der maand met een talrijk gevolg, naar Londen zich zal begeven, om de huwelijksplegtigheid van koningin *Victoria* bij te wonen. Ook zou buitendien een buitengewoon gezant, Belgie bij die plegtigheid vertegenwoordigen.

— In het begin van het jaar 1839 bedroeg de bevolking van Brussel 104,713 zielen; in het vorig jaar zijn er 4519 kinderen geboren, zijn er 3945 personen overleden, 1132 huwelijken gesloten, 4 echtscheidingen hadden er plaats; 423 kinderen werden er in het vondelingsgesticht geplaatst. — Het getal kiezers voor de beide kamers was in 1839, 2,145; voor de provinciale staten, 2,125. — Het getal der bij de gemeentebesturen ingeschrevene behoeftigen bedroeg 32,635 personen, de kinderen daaronder begrepen. — De grondbelasting bedroeg over 1839, 648,271 fr. en het personeel 978,988 fr.

— De bisschop van Luik heeft het eerste gedeelte van een vlugschrift uitgegeven, dat tot titel heeft: *over de ware beginselen van het openbaar onderwijs.*

NEDERLANDEN.

BREDA, den 8sten Januarij.

Bij koninklijke besluiten zijn de hoofd- en mindere, niet tot het leger behoorende, officieren der voormalige Friesche, Groningsche, Geldersche en Zuid-Hollandsche schutterijen, zoowel die tot de mobiele als de reserve-korpsen behooren, onder dankbetuiging voor de door hen aan Z. M. en aan het land bewezene diensten, eervol ontslagen.

— Men schrijft uit 's Hage van den 7den:

»Men verzekert, dat de noodige orders zijn uitgevaardigd tot het invoeren van eenige krachtdadige bezuinigingen in het Nederlandsche krijgswezen. In het bijzonder zouden de wapens der kavallerie en artillerie deze bezuinigingen ondervinden. Men verzekert onder anderen, dat een der régimenten kurassiers, men spreekt van het eerste, zou worden ontbonden. Door een en ander zou de mogelijkheid ontstaan, dat de uitgaven voor het Departement van Oorlog, door het gouvernement op 14 millioenen begroot, in 1840 tot op 12 millioenen zullen worden gebragt.

» Er wordt in deze residentie veel gesproken van de nieuwe organisatie van het ministerie van kolonien, welke op het punt schijnt te staan, haar beslag te erlangen. Sommigen verzekeren, dat eenige hoofd-ambtenaren met het ridderkruis der orde van den Nederlandschen Leeuw zouden worden begiftigd. Ook wil men weten, dat de heer *Elias*, die *ad interim* de betrekking van Secretaris-Generaal bij het departement waarneemt, als zoodanig zou aftreden, om zijne ambtsbediening in de Indie (die met de cultures aldaar in verband staat) weder op te vatten, terwijl jhr. *van Alphen*, die bij het departement geplaatst is, ter zijner vervanging in aanmerking zou komen.

» Men verneemt, dat Z. Exc. de minister van Financien in zoo verre hersteld is, dat Z. Exc. verleden Zaturdag, gedurende eenen geruimen tijd, met den Koning gesproken heeft, en zelfs van voornemen schijnt te zijn, op heden ook weder naar het ministerie te begeven.

» Zaturdag avond j.l. is Mr. *J. C. Baber van Riemsdijk*, advokaat, te dezer stede, die de hem door de Regering opgedragene zending naar Brussel volbragt heeft, in de residentie teruggekeerd.

— Door de administratie voor de nat. nijverheid is bekend gemaakt, dat de stoom-sleepdienst op de Waal, in het jaar 1840 zal worden voortgezet, op den tegenwoordigen voet en onder de voorwaarden en bepalingen, omschreven in het bestaande reglement en de tarieven van sleeploonen; zullende na de bij art. 13 bepaalde sluiting der abonnements-registers, op 15 Maart 1840, geene verdere inschrijvingen worden aangenomen.

— Bij dispositie van den 20sten December, is de koninklijke goedkeuring verleend aan de akte van vennootschap der *Rijn-stoomsleepboot-maatschappij*.

— Men verneemt, dat het bestuur der 's Gravenhaagsche Bijbelvereeniging dezer dagen van Z. M. weder eene gift van ƒ 200 heeft ontvangen, ten bewijze van Hoogstdeszelfs welgevallen in, en ter ondersteuning van de nuttige inrigtingen, door dat bestuur tot stand gebragt; alsmede dat H. K. H. mevrouw de Prinses *van Oranje*, bijzonder ten behoeve der christelijke kinderschool, thans en voortaan jaarlijks eene som van ƒ 150 heeft beschikbaar gesteld.

— Men verneemt, dat de Nederlandsche handel-maatschappij, bij hare eerste bevrachting van schepen in dit jaar, ter verwezenlijking van het denkbeeld, om eenen nationalen matrozenstand aan te kweeken, bepaald heeft, dat voortaan, op ieder schip, door haar bevracht, naar evenredigheid van deszelfs grootte, Nederlandsche jongelieden, als leerlingen of scheepsjongens, zullen moeten worden opgenomen, en wel, naar den maatstaf van een jongen per honderd gemeten lasten, waardoor zich het den tijd, op eene jaarlijksche vermeerdering van 500 zoodanige kweekelingen rekenen laat.

— Dezer dagen heeft Z. Exc. de minister van Binnenlandsche Zaken gearresteerd de lijst der stations voor de beambten van den waterstaat, bij de buitengewone dienst en correspondentie langs de dijke, gedurende den ijsgang en het hoog opperwater op de rivieren, in dezen winter. Z. Exc. heeft daarbij bepaald, dat zullen

worden gestationneerd, te Schoonhoven, *N. H. Boerrigter*, ingenieur, en *H. J. Soetendal*, opzigter; te Krimpen, *P. Vuyck*, opzigter; te Vianen, *J. F. Augier*, aspirant ingenieur, en *C. A. van der Straten*, opzigter; te Gorinchem, *D. Mentz*, inspecteur, *M. G. Beijerinck*, hoofd-ingenieur, *Docters van Leeuwen* en *A. Greve*, ingenieurs te Asperen, *P. van Regenmorter*, opzigter, en te Hardinxveld, *C. C. de Keyzer* jr., opzigter. In het belang der zaak zijn de gemeentebesturen op nieuw dringend verzocht, om, bijaldien in dezen winter zich eenig gevaar van watersnood, bij ijsgang of hooge rivierwateren, mogt opdoen, alsdan wederom hunne bijzondere zorg te willen aanwenden tot het naauwkeurig opvolgen en doen opvolgen van de bepalingen, die op dit stuk zijn gemaakt, en inzonderheid van die, welke zijn vermeld in het door Z. M., bij besluit van 21 augustus 1835, n.o. 23, gearresteerde nieuw reglement op de correspondentie bij ijsgang en hoog opperwater op de rivieren. Door het Departement van Oorlog zullen weder de noodige maatregelen genomen worden, ten einde, op de eerste aanvragen van de Directeuren der artillerie, de gevorderde detachementen artillerie, tot het doen van seinschoten, te Vianen en te Schoonhoven, in marschvaardigen staat te houden.

— Uit Haarlem schrijft men van eergisteren: »De spoorwagentrein welke heden morgen ten 9 uur van Amsterdam herwaarts was vertrokken, heeft naar men verneemt, ten gevolge van een ongemak aan den stoomwagen, den togt niet verder dan Halfweg kunnen voortzetten. De meeste reizigers zijn met gewone rijtuigen hier aangekomen.

— In den nacht van 29 op 30 december jongstleden heeft een belangrijke diefstal, met poging tot brandstigting, plaats gehad te Groot-Ammers, ten huize van den Rijks ontvanger aldaar. Het ontvreemde bestond zoowel in kontante specien als bankpapier; de daders zijn tot dusverre nog onbekend gebleven.

— Zr. Ms. transportschip *Mercurius*, kommandant *Storr*, is den 5den dezer naar de Middellandsche zee gezeild.

— In het afgeloopen jaar zijn te Vere ingeklaard 32 schepen, en uitgeklaard 31 schepen; zijnde de ingeklaarde 13 Nederlandsche, 13 Engelsche, 2 Fransche, 3 Belgische en een Kniphauzer, en de uitgezeilde 13 Nederlandsche, 15 Engelsche en 19 Belgische.

— Te Hamburg zijn in het vorige jaar 2524 schepen uit zee aangekomen en 2380 vertrokken.

— Te Rotterdam zijn in het vorig jaar geboren 2858 kinderen, waarvan 1503 zonen en 1355 dochters; er overleden 2450 personen, er huwden 638 paren; 8 echtscheidingen hadden er plaats. In 1838 waren te Rotterdam 2859 kinderen geboren en 2374 personen overleden.

Te Delft zijn in 1839 geboren 556 kinderen, waarvan 281 jongens en 275 meisjes, er overleden 452 personen en er huwden 135 paren.

Te Hoorn zijn 261 kinderen geboren, als 132 zonen en 129 dochters; er overleden 200 personen; er huwden 66 paren.

Laatstelijk zijn door de Staten-Generaal aangenomen het volgende wet-ontwerp, hetwelk wij met onbelangrijk achten, zoodanig als hetzelve is goedgekeurd, mede te deelen:

I. Wet, betreffende de gevallen waarin de lotelingen der Nationale Militie, of dan met kuiten worden vrijgesteld wegens de dienst bij de voormalige korpsen mobiele Schutterij, en in der tijd met 's konings toestemming daargestelde, doch thans desgelijks ontbonden vrijwillige korpsen.

WIJ WILLEM, enz.

Allen, die dezen zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging hebben genomen, dat, vermits de algemeene wetten op de Nationale Militie, ten gevolge van den veranderden staat van zaken, thans hare volle kracht hebben terug genomen, het doelmatig is, dat, even gelijk zulks reeds sedert de lichting van 1835 het geval is geweest, voortaan wegens de dienst bij de destijds nog bestaande, doch thans opgeheven korpsen Mobiele Schutterij, of bij de onder Onze goedkeuring opgerigt geweest zijnde, thans insgelijks ontbonden vrijwillige korpsen, geene andere vrijstellingen worden verleend, dan ten behoeve van lotelingen welker broeder, in dienst van gemelde korpsen overleden, of om ligchaamsgebreken door de dienst ontstaan, ontslagen mogten zijn.

Zoo is het, dat Wij den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze, te bepalen, dat ter zake van dienst bij de buitenlangs ontbonden korpsen Mobiele Schutterij, of bij de in den tijd met Onze toestemming opgerigte en insgelijks reeds ontbondene vrijwillige korpsen, welke als een deel der armee van den Staat te beschouwen zijn geweest, voortaan geene andere vrijstellingen zal worden verleend, dan die welke, wegens het overlijden of het ontslag van broeders, om ligchaamsgebreken door de dienst bekomen, bij art. 22 der wet van 27 April 1830 (*Staatsblad* n.° 11), toegekend is geworden.

Lasten en bevelen, enz.

AANNEMING DER CREDIETWET

Het is ons voorgekomen, bij het lezen van het door den heer DE JONGE aangevoerde, tot aanrading van de credietwet, alsof die staatsraad, namens de regering, als van ter zijde verzekeringen geven wilde, dat aan het verlangen der Staten Generaal, omtrent het verlangen van meerdere waarborgen voor de toekomst dan de bestaande, zoude worden voldaan: en het is vooral aan die zijdelings gegevene inlichtingen, dat wij grootendeels de aanneming der credietwet willen geweten hebben; eene uitkomst die des te gunstiger is, naarmate de spanning tusschen regering en vertegenwoordiging, aanleiding tot botsing scheen te zullen geven. Die botsing is voorshands verhoed, doordien men vertrouwen heeft betoond in de beloften der regering, waarop in die rede des heeren DE JONGE werd teruggewezen, en waardoor de herhaling van eens gedane koninklijke beloften scheen overbodig te worden. Het liet zich ook niet aanzien, dat de regering officieel vroegere toezeggingen zoude hebben herhaald, die, zouden zij verwezenlijkt worden, toch den noodigen tijd vorderden; en het streed bovendien, naar onze meening, met het beginsel onzer staatsregeling, die monarchaal is, daar de verzekering, of liever de inzending van de gevraagde wetsontwerpen, nu zij zelfs als beding tot het vaststeenen van credieten gesteld werd, het overbrengen van het hoogste gezag in den staat, op de Staten Generaal zoude hebben ten gevolge gehad. Van daar dat vooral de aanneming der credietwet als een gelukkig voorval mag beschouwd worden; waardoor tevens bewezen is dat verreweg de groote meerderheid der Staten Generaal de begrooting voor 1840 heeft verworpen, omdat zij te hoog was opgevoerd, en geenszins omdat men de verlangde waarborgen, zooals: herziening der grondwet, vereenvoudiging der finantiele administratie en dergelijke, reeds bereids had verkregen; want het moge in sommige staatsvergaderingen misschien gelden, dat mistrouwen jegens de regering een onafscheidelijk deel uitmaakt van den constitutioneelen regeringsvorm; in Nederland houden wij dat mistrouwen, indien het als beginsel wordt aangenomen, voor strijdig met den geest onzer staats-instellingen; eveneens als wij overtuigd zijn, dat de weigering van subsidien, ten einde langs dien weg begeerde waarborgen of vermeende algemeene belangen te bedingen of te bevorderen, een allergevaarlijkst middel is, dat zich slechts hoogstzeldzaam kan doen wettigen. Bovendien bewijst die aanneming der credietwet, dat er hier te lande, hoegenaamd geene vijandige gezindheid jegens de rereging bestaat; dat het verschil geenszins gelegen is in de personen, *wie* ministers zullen zijn; maar enkel daarin, dat de begrippen verschillen betreffende het financiele stelsel, hetwelk sedert eene reeks van jaren, ja van den beginne af, heeft geleid tot eene schrikbarende schuldopeenstapeling. Het bewandelen van een anderen weg moest dus worden verlangd, ernstig verlangd; en daartoe was het tijdstip der herboren rust de juiste. Noch vroeger, noch later was dit meer te doen met dien gunstigen uitslag, dien men zich daarvan nu mag beloóven. Immers heeft de heer DE JONGE – die toch als lid van den raad van state mag beschouwd worden, als met de meening en de bedoelingen der regering goed bekend te zijn – reeds bij de discussien in de laatste dagen het zich niet ontveinsd, dat het tijd was, om door gewenschte wijzigingen in de staatsregeling, en door eene meer vereenvoudigde staatshuishouding, den ondergang des vaderlands te vermijden; heeft hij zelfs verklaard, dat het voor de regering zelve een gevaarlijk spel zoude zijn, om gedane beloften in den wind te slaan, zonder acht te geven op de wenschen en wenken door getrouwe vrienden van vorst en volk, ten beste des lands gegeven. Wij willen ons overtuigd houden, dat deze gevoelens ook die zullen zijn van den raad van state en der regering zelve, en dat zij nimmer zullen zullen hebben op de loijale en bezadigde discussien van de zoo belangrijke onderwerpen, als zijn de gewenschte herziening van eenige bepalingen in de grondwet; de begrooting voor 1840, enz.,

---

HOE JAAP MOSSELS EN ZIJNE VROUW HUNNE KINDEREN LEERDEN KWAAD SPREKEN.

In heb dien man zoo goed gekend. Hij zat altijd voor het venster van zijne zitkamer, terwijl een dubbel spionnetje hem met eenen enkelen blik de ganssche straat vertoonde. Het was een rentenierije. Hij zat er warentjes in. Eene erfenis had hem rijk gemaakt. En nu deed hij niet veel anders dan coupons uitknippen, geld uitgeven, pijpies rooken en de straat opkijken. Maar ik wist nog een goed, dat die goje Mossels kenden, en iets, op hun geweten hadden, liefst een stroohe omgingen, liever den dat zij onder de onbarmhartige kluiven van onzen rentenier zouden komen. Niemand ging er voorbij, dien hij slechts even kende, of hij moest over den heldhaftigen van vrouw Mossels, die met zijne [illegible]

hem zittende vrouw, en reeds knap opgroeijende dochters, gemeenlijk het volgende gesprek hield:

Kijk buurvrouw daar eens heenstappen. Opgepronkt als een kalkoensche haan. Zie haar eens het hoofd in den nek slaan, net als of zij zeggen wil: op mij berust het stadsbewind. Nu, haar man behoort ook al tot den raad der stad. Een van die jabroers, die altijd knikken als de burgemeester iets te vragen heeft. (De vrouw schudt het hoofd.)

Eilieve is dat Kee niet, die met dien zwarten hoed op. Zij gaat er heen alsof er niets op haar te zeggen viel. Zij denkt zeker, dat de stad het reeds vergeten is, wat er met haar en haren buurman voorleden jaar voorviel! — Hm! (De vrouw en kinderen zeggen alle: — *Hm!*)

Daar komt de dochter van Willem Fluitjes aan. Dat nuf! wie haar tot vrouw krijgt, die zal een kruitje roer mij niet hebben; hoe elegant stapt zij er heen. Het is alsof zij met beide armen uitreikt naar den eersten besten vrijer. Kijk wat lonkt zij dien winkooper toe. Foei! (Alle herhalen als een echo: — Foei!)

Daar hebt ge waarlijk de kleermakers-dochter uit den nieuwen franschen modewinkel. Nu 't is het modeplaatje van top tot teen. Waar of die zich zoo van kleeden mag? o Als alles eens aan het licht kwam wat er verborgen is, haar bleeke tronie zoude bloozen als inkarnaat. (Vrouw en kinderen allen te gelijk: — Of ze!)

Zie den doctor eens. De groote steenen zijn hem nog te klein. 't Is was mooi's, de doodgravers alleen mogen hem wel een monument oprigten. Hij kijkt als een gier in het rond, of hij zich ook weder op eenig aas vet mesten kan. Groet maar, dokter, aan ons geldje, zul je toch je duimen niet glad tellen. (Alle lagchen, Ha! ha! ha!)

Kijk Govert eens met een baard als een sappeur, met eveliste schoentjes. Kijk! kijk! hij weet niet of hij man of vrouw is! (Mientje, de oudste dochter, bloost, want zij vrijt in het geheim met hem: — Och vader! zegt zij.)

Hoe deerlijk gehavend zien er de kinderen uit van vrouw Omgang. Nu het is Gods regtvaardige straf. De man was een deugniet. Hij is dood. Van de dooden mag men niets dan goed spreken. Maar zijne vrouw leeft nog en zij is geen zier beter. — (Alle gaan voort met hun breiwerk. Moeder zucht, o die goddeelooze wereld!)

» Hé boer! wat kosten de eijeren?" » Vier voor een dubbeltje." » Zijt gij zot?" Tot zijne kinderen: Die vlegels, zij komen naar de stad met vuile eijeren, melk waarin muizen verzopen zijn, zieke kippen en gestikte kapoenen, dooden visch — en alles smeeren zij den burgerman aan als of het beste waar was. Dat de policie zulke schurken niet bij de kladden grijpt en achter de tralien zet. (Alle: ja vader als gij eens schout waart, zoude het er anders uitzien. (Vader stopt een nieuwe pijp.)

Meester Frans ging daar voorbij, zegt hij, terwijl hij weder plaats neemt, met een jas naar den nieuwsten smaak. Het wil wat zeggen met dien kleermaker. Dat vreeslijk oog van de naald, daar kan wat door passeren. Zeker met Nieuwjaar weer een extratje gehad, een jasje of drie. — (Alle: 't Is wat te zeggen.)

Schielijk kinderen! (Allen vliegen op) dat is die man waarover onlangs het gerucht liep dat hij zijne vrouw geslagen had. Hij draagt altijd een bamboesje. Mij dunkt het ziet er wel naar uit dat het nog al eens gebruikt is.

[Alle zetten zich en zeggen: Die arme man.] [De moeder alleen spreekt; Zij is ook niet meer waard.] Kijk! kijk! mijnheer de bankroetier. Hoe veel zal mijnheer nog betalen? Zestig percent? Ja, betalen; met de noorderzon vertrekken! Dat was daar een leventje in huis. Altijd gebraden vleesch en wijn, altijd van alles een overvloed. En nu binnen een jaar of drie zeker bankroet (Allen: Zoo!)

Aldus gaat het dag in, dag uit. De kinderen hooren niets dan kwaad spreken. Men maakt er eene studie van om het stads-nieuws te vernemen, te vergrooten, en te verspreiden. Zijn de vensters gesloten, dan begint men de huisgezinnen over den hekel te halen.

Zoo gaat men dagelijks voort. De een nog al erger dan de andere. Het is een zak waar alles wat er in komt zwart wederom uitgaat. Het is een huis waar niemand intreedt of hij laat er eenig stuk achter.

Met allen is men bevriend, zoo lang men in hunne tegenwoordigheid verkeert. Naauwlijks weg zijnde, begint men een kroniek op te lezen, waarvan den laatst vertrokkenen de veren nog lang tinten zullen.

Maar wat kroost verwekt men ook. 't Is alsof er een slangenhol zich opent, waaruit een menigte adderen-gebroedsel zich met vergiftige tongen over de omstreek verspreidt. Als zulk een huisgezin uitgaat, worden overal nieuwe slangennesten tot veelen aangelegd. Het maatschappelijke leven is er, helaas! niet tegen gewaarborgd, maar geen dief, Brandstichter of moordenaar sticht zoo veel werkelijke kwaad op aarde, als een lasterzuchtige in den kring waar hij leeft.

Al het goede wordt verkeerd uitgelegd, de reinste deugd haar glorie-kroon ontroofd. Het arme miskende hart gefolterd. De ongelukkige nog ongelukkiger gemaakt. O dat een eeuwig brandmerk op hun voorhoofd ingedrukt stond. Maar dit is zoo. Want zij die hunne vreugde in het kwade zoeken, hebben niets dan het kwade waarin zij zich verblijden. En dit is wel de grootste vloek dien een mensch hebben kan.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (7 *Januarij*) waren genoteerd: Ned. 2½ pCt. 51⅞, 15/16, elf zest.; ditto 5 pCt. 98 drie achtste, zeven zest., 5/16; Kansbil. 23 drie achtste, 5/16, ½; Stijdik 4½ pCt. 91⅞, ¾; ditto 3½ pCt. 76½; Hatrdelm. 166, 165½; O. Indie 5 pCt. 96¼, 96; Ardeins 225/8, negen zest.; Compons 17; oude Russen 105⅝; Roebels 6 pCt. 68¼; Metall. 104¼ drie achtste; Mexiko 26¾.

*** De Ondergeteekende heeft de eer het geëerd Publiek te berigten, dat hij vóór zijn vertrek, op aanstaanden Vrijdag-avond, aanvang ten half zeven uur, in de Beneden-Zaal van de Societeit van Mejufvrouw de Wed. OERS, op de Groote Markt, op veler verlangen, eene SOIREE AMUSANTE van TABLEAUX DRAMATIQUES zal geven; sedert tien jaren heeft hij zijne diensten niet vertoond, doch dezelve heeft altijd aan de verwachting beantwoord, hij twijfelt dus geenszins of hij zal zijne begunstigers eenen aangenamen avond verschaffen.

De Entrée is bepaald op 49 Cents.

D. L. BAMBERG,
Hofmechanicus.

SCHOUWBURG TE BREDA.

De Ondergeteekende heeft de eer het Toonelminnend Publiek te *Breda* te berigten, dat hij op Zaturdag den 11den Januarij 1840, de Tweede Representatie van het Abonnement zal geven, welke bestaan zal in het opvoeren van: EPICHARIS en NERO, Groot beroemd Treurspel in vijf Bedrijven. Gevolgd door: DE JAGER, DE HUSSAAR en HET OESTERMEISJE, of DE VERPANDE KRIJGSLIEDEN, Klugtig Blijspel met Zang in een Bedrijf. Nooit alhier vertoond.

Aanvang ten 6½ ure.

Heeren Liefhebbers welke mogten genegen zijn, zich nog te Abonneren, kunnen daartoe gelegenheid vinden bij de Uitgevers dezer.

J. W. VAN VELZEN,
Opvolger van den Heer W. G. Wagenaar.

HET II. KOOR-CONCERT DER ZANGVEREENIGING CONCORDIA zal plaats hebben op Maandag, 13 dezer, in den Stadsschouwburg, aanvangende 's avonds ten 6 ure. — Er worden geene plaatsen besproken. — Buitengewone Dames- en *Vrees'lijke*-mogenkaarten zijn wederom bij den Heer Boekhandelaar F. K. Smeer, op Zaturdag, den 11. en Maandag, den 13. Januarij a.s. ten bekomen, van 's ochtends 10 tot 12 ure. De Tekst van het uit te voeren *Oratorium* is, in twee talen, tevens met het *Programma*, mede bij gemelden Boekhandelaar, tegen betaling van 25 Centen, verkrijgbaar.

Namens Commissarissen,
De Directeur,
H. U. L. A. N. D.

*** Bij J. H. LABRAAN, te *Amsterdam*, ziet het licht:

NEDERLANDSCHE MUZEN-ALMANAK

voor 1840:

onder Redactie van den Heer J. [illegible]

Twee en Twintigste Jaar, in 8vo. Prijs ƒ 3,60.

Versierd met de volgende Platen.

TITELVIGNET, naar de teekening van Mw. F. Gerres, door J. B. Tétar van Elven.

REMBRANDT IN ZIJNE KAMP, naar de schilderij van J. Eeneman, door Jos. de Mare.

H. K. H. DE ERFPRINCES VAN ORANJE, naar de teekening van J. G. Schneevoigt, door D. J. Sinkel.

OUD-HOLLANDSCH HUISHOUDEN, naar de schilderij van G. Dou, door A. L. Zeelander.

DE SLAG BIJ BAUTZEN, naar de Schilderij van [illegible] man, door J. W. Kaiser.

PORTRET van den Heer J. van Hall Czn., naar de schilderij van J. W. Schmit, door J. F. Janse.

WINTERNACHT, Een Sinnebeeld van Mr. J. van [illegible], door C. Bendorp.

GONDELLIED, Muzijk van de Maas van [illegible]

HET BOEKENKNOPJE, Muzijk van [illegible]

Te Breda, bij BROESE & COMP, Boekdrukkers en Boekverkoopers